

สารของสมเด็จพระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2

ในโอกาสเฉลิมฉลองวันสันติสากล

1 มกราคม 1990 / 2533

สันติกับพระเจ้าพระเจ้าผู้สร้าง สันติกับสิ่งสร้างทั้งหมด

บทนำ

1. ในยุคสมัยของเรานี้ ได้เกิดความสำนึกมากยิ่งขึ้นว่า สันติภาพของโลกกำลังถูกคุกคาม ไม่เพียงแต่เพราะการแข่งขันสร้างอาวุธ ความขัดแย้งในภูมิภาคต่างๆ และความอยู่ดีชั่วระหว่างประชาชาติและประเทศอย่างต่อเนื่องเท่านั้น แต่เพราะการ ไม่เคารพต่อธรรมชาติตามที่ควร โดยการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและ การถดถอยอย่างรวดเร็วของคุณภาพชีวิต ความสำนึกถึงความล่อแหลมและความไม่มั่นคงเพราะเห็นว่าสถานการณ์เช่นนี้ จะเป็นอันตรายนั้น กลับเป็นเหมือนบ่อเกิดของความเห็นแก่พวกพ้อง และของการไม่คำนึงถึงผู้อื่น และของความไม่ซื่อสัตย์

เมื่อเผชิญหน้ากับความเสียหายของสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวาง ประชาชนในทุกหนแห่งจึงเริ่มเข้าใจว่า เราไม่อาจใช้ทรัพยากรของโลกดังเช่นอดีตที่เราเคยทำอีกต่อไป สาธารณชนโดยส่วนรวม รวมทั้งผู้นำทางการเมือง กำลังห่วงใยปัญหานี้ และผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ กำลังศึกษาถึงสาเหตุของมันเป็นอยู่ นอกจากนี้ ในสมัยนี้เริ่มมีความสำนึกถึงภาวะสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น ซึ่งแทนที่เราจะเพิกเฉย เรากลับต้องพัฒนาให้เกิดกิจกรรมรูปธรรม และความคิดริเริ่มมากขึ้น

2. คุณค่าทางจริยธรรมมากมาย ซึ่งเป็นพื้นฐานต่อการพัฒนาสังคมที่มีสันติสุขนั้น สอดคล้องอย่างยิ่งกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ความเป็นจริงที่ว่า สิ่งทำลายมากมายที่เผชิญหน้าโลกเราทุกวันนี้ ล้วนเกี่ยวเนื่องกันและเป็นสิ่งยืนยันถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขที่ประสานสอดคล้องกันอย่างระมัดระวัง บนพื้นฐานของโลกทัศน์ที่มีศีลธรรม

สำหรับคริสตชนนั้น โลกทัศน์ดังกล่าวมีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อมั่นทางศาสนาที่ได้รับจากการเผยแผ่แสดง นี่จึงเป็นเหตุผลที่ว่า ทำไมข้าพเจ้าจึงต้องเริ่มต้นสารนี้ ด้วยการพิจารณาไตร่ตรองพระคัมภีร์ในเรื่องการสร้างโลก ข้าพเจ้าหวังว่า แม้ผู้ที่ไม่ได้มีความเชื่อเช่นเดียวกับข้าพเจ้า ก็สามารถค้นพบพื้นฐานร่วมเพื่อการพิจารณาไตร่ตรองและการกระทำจากสารฉบับนี้ด้วย

1. “และพระเจ้าทรงเห็นว่าดี”

3. ในหนังสือปฐมกาล เราจะได้พบการเผยแสดงพระองค์เองของพระเจ้าแก่มนุษยชาติเป็นครั้งแรก (ปฐมก 1-3) โดยมีข้อความประโยคหนึ่งซึ่งกล่าวซ้ำหลายหน คือ “และพระเจ้าทรงเห็นว่าดี” หลังจากที่ทรงสร้างสวรรค์ ทะเล แผ่นดิน และทุกสิ่งที่อยู่ในโลก พระองค์ก็ทรงสร้างมนุษย์เป็นชายและหญิง เมื่อถึงตรงนี้ข้อความที่กล่าวซ้ำข้างต้นก็เปลี่ยนไปอย่างน่าสังเกต “และพระองค์ทรงเห็นว่าทุกสิ่งซึ่งพระองค์ทรงสร้างนั้น “ดีมาก” (ปฐมก 1:31) พระเจ้าทรงมอบสิ่งสร้างทั้งหมดแก่มนุษย์ชายหญิง และเมื่อตอนที่เรได้อ่านข้อความที่ว่า พระองค์จึงทรงพักผ่อน “จากการงานของพระองค์” (ปฐมก 2:3)

กระแสน้ำอาดัมและเอวา ให้มีส่วนร่วมในแผนการสร้างโลกของพระเจ้านั้น ทำให้พวกเขา มีความสามารถและพระพร ซึ่งทำให้มนุษย์แตกต่างจากสิ่งสร้างอื่น อาดัมและเอวาจะต้องเป็น นายเหนือแผ่นดิน ในฐานะที่ถูกสร้างมาตามฉายาและความลุ่มลึกคล้ายคลึงกับพระเจ้า (ปฐมก 1:28) ด้วยภูมิปัญญาและความรัก แทนที่จะกระทำดังกล่าว พวกเขา กลับทำลายความกลมกลืนนี้เสีย โดยเจตนาขัดขวางแผนการของพระเจ้าผู้สร้าง กล่าวคือ พวกเขาเลือกที่จะทำบาป การกระทำนี้ ก่อให้เกิดความแปลกแยกต่อตนเอง ความตาย และการสังหารพี่น้อง รวมทั้งก่อให้เกิด “การกบฏ” ของโลกต่อมนุษย์ด้วย (เทียบ ปฐมก 3:17-19; 4:12) สิ่งสร้างทั้งหมดแปรเปลี่ยนเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์และความหมาย เพื่อรอคอยการปลดปล่อยให้เป็นอิสระ และหวนคืนสู่เสรีภาพอันรุ่งโรจน์ พร้อมกับบุตรทั้งหมดของพระเจ้าด้วยวิถีทางอันลึกลับ (เทียบ โรม 8:20-21)

4. คริสตชนเชื่อว่าความตายและการกลับคืนพระชนมชีพของพระคริสต์ ได้ทำให้งานการฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างมนุษยชาติและพระบิดาสำเร็จลุกลงไป พระบิดาทรง “พอพระทัยฟื้นฟูความสัมพันธ์ของสิ่งสร้างทั้งหลาย ไม่ว่าบนแผ่นดินหรือสวรรค์กับพระองค์เสียใหม่โดยพระคริสต์ ผู้ทรงสร้างสันติอาศัยพระโลหิตและกางเขนของพระองค์” (คส 1:19-20) สิ่งสร้างจึงได้รับการฟื้นฟูฟื้นขึ้นมาใหม่ (เทียบ วว 21:5) เมื่อต้องพ้นจากการอยู่กับความบาปและการแตกสลาย (เทียบ โรม 8:21) บัดนี้สิ่งสร้างกลับได้รับชีวิตใหม่ขณะที่ “เรารอคอยฟ้าใหม่ และแผ่นดินใหม่ที่ซึ่งความดีจะปรากฏอยู่ทั่วไป” (2 ปต 3:13) ดังนั้น พระบิดา “จึงทรงกระทำให้เรารู้ทางภูมิปัญญาและความคิดอ่านว่ารหัสธรรม... ซึ่งทรงตั้งพระทัยทำให้สำเร็จทางพระเยซูคริสต์ เป็นแผนการของพระเจ้าที่จะทรงกระทำให้สำเร็จเมื่อถึงกำหนดก็คือ นำทุกสิ่งซึ่งทรงสร้างทั้งในสวรรค์และในโลกให้มารวมกันในพระองค์” (อฟ 1:9-10)

5. การพิจารณาไตร่ตรองพระคัมภีร์นี้ ช่วยเราให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำของมนุษย์และสิ่งสร้างทั้งหมด ได้ดียิ่งขึ้น เมื่อมนุษย์หันหลังให้กับแผนการของพระเจ้าผู้สร้าง ก็

ก่อให้เกิดความสับสนวุ่นวาย ซึ่งมีผลต่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสิ่งสร้างอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ หากมนุษย์ไม่มีสันติกับพระเจ้าแล้ว แผ่นดินก็ไม่อาจมีสันติภาพได้เช่นกัน "ดังนั้น แผ่นดินที่จะร่ำไห้ และผู้ที่อยู่บนแผ่นดินก็จะหมดอาลัยตายอยาก สรรพสัตว์บนแผ่นดิน นกในอากาศ และแม้แต่ปลาในทะเลก็จะพากันตายหมด" (ฮชย 4:3)

ความรู้สึกอันลึกซึ้งที่ว่าแผ่นดิน "กำลังทุกข์ทรมาน" นี้ เป็นความรู้สึกร่วมของผู้ที่มีได้มีความเชื่อในพระเจ้า ที่จริงการทำลายธรรมชาติของโลกที่มีเพิ่มมากขึ้นนี้ประจักษ์ชัดแก่ทุกคน มันเป็นผลมาจากพฤติกรรมของมนุษย์ที่ต้องการแสดงความเพิกเฉยต่อความต้องการที่ซ่อนเร้น แต่ก็พอมองเห็นได้ของระเบียบและความกลมกลืนซึ่งเป็นตัวกำหนดของธรรมชาติ

มนุษย์เรียกร้องอย่างกระวนกระวายให้มีการแก้ไขการสูญเสียที่เกิดขึ้นนี้ หากจะกระทำได้เป็นที่แน่ชัดแล้วว่า ทางแก้ไขที่เพียงพอไม่ใช่เป็นแต่เพียงการจัดการที่ดีขึ้น หรือการใช้ทรัพยากรอย่างสมเหตุสมผลเท่านั้น แม้ว่าทางแก้ไขนี้จะเป็นสิ่งที่สำคัญก็ตาม แต่อันที่จริง เราจะต้องมุ่งมันไปที่สาเหตุของปัญหา และเผชิญหน้ากับมันในแง่มุมที่ครบ อันหมายถึงวิกฤตการณ์ทางศีลธรรม การทำลายสิ่งแวดล้อมนี้เป็นเพียงแง่มุมหนึ่งของปัญหาเท่านั้น

2. วิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อม เป็นปัญหาทางศีลธรรม

6. องค์ประกอบบางประการของวิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน แสดงให้เราเห็นแง่มุมทางศีลธรรม ประการแรก คือการใช้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามอำเภอใจ การค้นพบในปัจจุบันมากมายหลายอย่าง มีประโยชน์ต่อมนุษย์อย่างไม่อาจปฏิเสธได้ที่จริง มันแสดงให้เห็นความมีเกียรติของกระแสเรียกให้มนุษย์มีส่วนร่วมอย่างรับผิดชอบต่อการสร้างของพระเจ้าในโลกนี้ น่าเสียดาย บัดนี้ปรากฏชัดแล้วว่าการใช้การค้นพบเหล่านี้ในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม ได้ก่อให้เกิดผลเสียมากมายในระยะยาว สิ่งที่น่าไปสู่ความสำนึกอย่างเจ็บปวดว่า เราไม่อาจยุ่งเกี่ยวกับระบบสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่ให้ความสนใจต่อผลของการยุ่งเกี่ยวนี้ในส่วนอื่นๆ และความผาสุกของคนรุ่นต่อๆ ไปในอนาคต

การทำลายอากาศชั้นโอโซนอย่างต่อเนื่อง และ "ผลกระทบแบบเรือนกระจก" (greenhouse effect) จนบัดนี้มาถึงขั้นวิกฤตการณ์อันเป็นผลมาจากความเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม จากการเติบโตของเมืองอย่างหนาแน่น และความต้องการพลังงานที่เพิ่มสูงขึ้น ของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม การเผาผลาญน้ำมันจากฟอสซิล การทำลายป่าอย่างไร้ขอบเขต การใช้ยาฆ่าวัชพืชบางชนิด น้ำยาทำความสะอาดและน้ำยาซักเคสีอน สิ่งต่างๆ เหล่านี้เรารู้ดีว่ามันทำลายบรรยากาศ

และสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงทางอากาศและบรรยากาศนี้ มีผลต่อการทำลายสุขภาพอนามัย ไปจนถึงความเป็นไปได้ในอนาคตที่แผ่นดินที่ต่ำจะถูกน้ำท่วม

ในบางกรณี การเสียหายที่เกิดขึ้นแล้วอาจไม่มีทางเยียวยาได้ แต่ในกรณีอื่นๆ อีกมากมาย อาจหยุดยั้งได้ อย่างไรก็ตาม เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษยชาติทั้งหมด ตั้งแต่ละคน รัฐและองค์กร ระหว่างประเทศ จะต้องแสดงความรับผิดชอบของตนอย่างจริงจัง

7. ตัวบ่งชี้ที่ลึกซึ้งที่สุดและน่าวิตกมากทางด้านศีลธรรมอันเป็นพื้นฐานของปัญหา สิ่งแวดล้อม ก็คือ การขาดความเคารพต่อชีวิต ซึ่งเห็นได้ชัดจากรูปแบบต่างๆ ของสภาพแวดล้อม ที่เป็นพิษ บ่อยๆ ผลประโยชน์ของการผลิตอยู่เหนือความห่วงใยต่อศักดิ์ศรีของคนงาน ในขณะที่ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจอยู่เหนือความดีงามของมนุษย์แต่ละคนและประชาชาติทั้งหมด ในกรณีนี้ ผลภาวะและแม้กระทั่งการทำลายสิ่งแวดล้อมเป็นผลมาจากความใฝ่ฝันที่ปิดแคบและผิดธรรมชาติ มักจะนำไปสู่การไม่เคารพมนุษย์

ในอีกระดับหนึ่ง ความสมดุลทางสิ่งแวดล้อมซึ่งมีความสลับซับซ้อนนี้ ถูกรบกวนโดยการทำลายชีวิตสัตว์และพืชอย่างควบคุมไม่ได้ โดยการทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่มีคิด จึงจำเป็นที่จะต้องชี้ให้เห็นว่า สิ่งต่างๆ เหล่านี้ แม้ว่าจะกระทำเพื่อความเจริญและความผาสุกก็ตาม กลับจะไม่ใช่ผลดีต่อมนุษยชาติเลย

ที่สุด เราคงต้องมองด้วยความห่วงใยลึกซึ้งต่อความเป็นไปอย่างมากในเรื่องวิจัยทางด้านชีวภาพ เรายังไม่อยู่ในฐานะที่จะประมวลการรบกวนทางชีวภาพนี้ซึ่งอาจก่อให้เกิดการใช้วิทยาการสายพันธุ์ตามอำเภอใจ และพัฒนาการรูปแบบใหม่ของชีวิตสัตว์และพืชโดยปราศจากมโนธรรม นี่ยังไม่ต้องพูดถึงเรื่องการทดลองในเรื่องต้นกำเนิดของชีวิตมนุษย์ที่ไม่อาจยอมรับได้ เป็นที่ประจักษ์ชัดแก่ทุกคนแล้วว่า ในเรื่องที่สลับซับซ้อนเช่นนี้ ซึ่งหากเพิกเฉยหรือปฏิเสธบรรทัดฐานทางจริยธรรมขั้นพื้นฐาน อาจจะนำมนุษยชาติไปสู่การทำลายตนเอง

การเคารพชีวิต และเหนืออื่นใดการเคารพศักดิ์ศรีของมนุษย์ เป็นบรรทัดฐานชั้นนำที่สูงที่สุด สำหรับความเจริญอย่างแท้จริงทางด้านเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม และวิทยาศาสตร์

ความสลับซับซ้อนของปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นที่ประจักษ์แก่ทุกคน อย่างไรก็ตาม ยังมีหลักการบางประการซึ่งในขณะที่เคารพต่อความเป็นอิสระที่ชอบธรรมและความสามารถของผู้ที่เกี่ยวข้อง สามารถชี้แนะการวิจัยให้นำไปสู่วิธีการแก้ไขที่เหมาะสมและถาวร หลักการเหล่านี้ มีความสำคัญอย่างยิ่งยวดต่อการสร้างสรรค์สังคมที่มีสันติสุข สังคมที่มีสันติสุขไม่อาจเพิกเฉยต่อการเคารพชีวิต ทั้งไม่อาจเพิกเฉยต่อข้อเท็จจริงที่ว่า สิ่งสร้างมีบุรณภาพ

3. การแสวงหาหนทางแก้ไข

8. ทฤษฎีศาสตร์ ประชาธิปไตย และวิทยาศาสตร์ต่างก็พูดถึงจักรวาลที่กลมกลืน "พิภพ" ที่เปี่ยมไปด้วยบูรณภาพ ความสมดุลภายในอันทรงพลังในตนเอง *ระเบียบนี้จะต้องได้รับการเคารพ* มนุษยชาติได้รับการเรียกร้องให้สำรวจระเบียบนี้และพิจารณาด้วยความระมัดระวัง ทั้งใช้โดยทะนุถนอมบูรณภาพของระเบียบนั้นไว้

ในอีกแง่มุมหนึ่ง โลกนี้เป็นมรดกร่วมของทุกคน และสิ่งที่อยู่ในโลกนี้มีไว้เพื่อประโยชน์ของทุกคน สภาสังคายนาวาติกัน ครั้งที่ 2 ได้กล่าวไว้ว่า "พระเจ้าทรงต้องการให้โลกและสิ่งที่อยู่ในโลกนี้มีไว้เพื่อการใช้สอยของมนุษย์แต่ละคนและประชาชาติทั้งหมด" (พระธรรมนูญว่าด้วยพระศาสนจักรในโลกสมัยนี้, ข้อ 69) ข้อนี้มีผลโดยตรงต่อปัญหาที่เรากำลังประสบอยู่ เป็นความอยู่ดีธรรมอย่างเด่นชัดที่บุคคลจำนวนน้อยยังคงสะสมทรัพย์สินเกินขนาด ทำลายทรัพย์สินธรรมชาติที่มีอยู่ ในขณะที่มวลชนเป็นจำนวนมากยังมีชีวิตที่แร้นแค้นในระดับต่ำสุดของการที่จะมีชีวิตอยู่ได้ ในปัจจุบันนี้ การคุกคามที่ร้ายกาจของปัญหาสิ่งแวดล้อม สอนให้เราถึงความละโมภและความเห็นแก่ตัว ทั้งส่วนตัวและส่วนรวมนั้น ขัดแย้งกับระเบียบของสิ่งสร้างระเบียบอันมีลักษณะของการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

9. แนวความคิดทั้งสองที่เกี่ยวกับเรื่องจักรวาลที่เป็นระเบียบและมรดกร่วมนี้ ต่างก็ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความร่วมมือกันในระดับนานาชาติมากขึ้น เพื่อการจัดการทรัพย์สินของโลก ในหลายๆ กรณี ปัญหาสิ่งแวดล้อมมีผลข้ามขอบเขตประเทศแต่ละประเทศ ดังนั้น จึงไม่อาจแสวงหาวิธีแก้ไขปัญหาเพียงแค่ระดับชาติเท่านั้น เมื่อเร็วๆ นี้ มีความคืบหน้าบางประการในแง่แผนการระดับนานาชาติ แต่กลไกที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่เหมาะสมที่จะรับมือกับการพัฒนาแผนกิจกรรมที่ครอบคลุมกว้างขวาง อุปสรรคทางการเมือง รูปแบบลัทธิชาตินิยมที่เกินขอบเขต และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเพียงตัวอย่างปัจจัยบางประการเท่านั้น เหล่านี้เป็นตัวหน่วงเหนี่ยวความร่วมมือในระดับนานาชาติ และแผนกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพในระยะยาว

ความจำเป็นที่จะต้องมีการกระทำร่วมกันในระดับนานาชาติ มิได้ทำให้ความรับผิดชอบของแต่ละประเทศลดน้อยลงไปเลย แต่ละประเทศไม่เพียงแต่ต้องร่วมมือกับประเทศอื่นในการดำเนินการตามมาตรฐานสากลเท่านั้น แต่ยังคงต้องช่วยให้มีการปรับปรุงสภาพทางสังคม และเศรษฐกิจตามความจำเป็นภายในประเทศของตนเอง โดยให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อประชากรที่อ่อนแอที่สุดของสังคม รัฐควรจะต้องพยายามอย่างแข็งขันภายในประเทศของตน เพื่อป้องกันการทำลายบรรยากาศและชีวภาพ โดยการติดตามผลของความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี หรือวิทยาศาสตร์อย่างระมัดระวัง รัฐจะต้องมีความรับผิดชอบในการให้หลักประกันว่า พลเมืองของ

ตนจะไม่ต้องถูกลงโทษหรือของเสียที่เป็นพิษเล่นงาน *สิทธิที่จะมีสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย*จะต้องเป็นสิทธิที่ได้รับการผนวกเข้ากับปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนในปัจจุบัน

4. ความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องมีความเป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียวกันแนวใหม่

10. วิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อม แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนทางด้านศีลธรรมให้มีความเป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียวกันแนวใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศอุตสาหกรรมที่พัฒนาไปแล้ว ประเทศต่างๆ จะต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันให้มากขึ้น โดยเอื้อเพื่อเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน เพื่อส่งเสริมสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมที่มีสันติภาพและความผาสุก เช่น เราไม่อาจเรียกร้องให้ประเทศอุตสาหกรรมใหม่กำหนดมาตรฐานที่จำกัดด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับอุตสาหกรรมของตนที่กำลังเติบโตได้ หากประเทศที่พัฒนาแล้วไม่เริ่มใช้มาตรฐานนั้นในประเทศของตนเสียก่อน ในเวลาเดียวกัน ประเทศที่อยู่ในกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรม ในศีลธรรมแล้วไม่มีอิสระที่จะกระทำความผิดประการเดียวกันกับที่ผู้อื่นได้กระทำมาก่อนในอดีต และทำลายสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องโดยไม่ยั้งคิด โดยการก่อให้เกิดมลภาวะทางด้านอุตสาหกรรม การทำลายป่าอย่างมโหฬาร หรือการใช้ทรัพยากรที่ไม่อาจนำมาใช้ได้อีกให้หมดเปลืองอย่างไม่มียั้ง ในบริบทเช่นนี้ มีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องหาหนทางแก้ไขเพื่อการบำบัดและกำจัดของเสียที่เป็นพิษ

อย่างไรก็ตาม ไม่มีแผนการหรือองค์กรใดๆ เลย ที่สามารถจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่จำเป็น หากผู้นำของโลกไม่สำนึกอย่างแท้จริงว่า มีความจำเป็นอย่างยิ่งยวดที่จะต้องมีความเป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียวกันแนวใหม่ ซึ่งวิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมได้เรียกร้องให้มีขึ้น และความเป็นปึกแผ่นหนึ่งเดียวกันแนวใหม่เป็นสิ่งที่จำเป็นต่อสันติภาพ *ความจำเป็นนี้นำมาซึ่งโอกาสใหม่ๆ ในการสร้างความเข้มแข็งให้กับความสัมพันธ์แบบการร่วมมือกัน และสันติสุขระหว่างประเทศ*

11. จำเป็นที่จะต้องกล่าวด้วยว่า ความสมดุลทางสิ่งแวดล้อมที่ถูกต้องนั้นไม่อาจเกิดขึ้นได้โดยปราศจากการจัดการโดยตรงกับรูปแบบทางโครงสร้างของความยากจน ซึ่งปรากฏอยู่ทั่วโลก ความยากจนในชนบท และการแบ่งปันที่ดินที่ไม่ยุติธรรมในหลายประเทศ ได้นำไปสู่การผลิตทางเกษตรเพื่อยังชีพและการเสียหายของดิน เมื่อที่ดินไม่ก่อให้เกิดผลผลิตได้อีกต่อไป ชาวนาชาวไร่จำนวนมากก็ไปเปิดที่ดินใหม่ ซึ่งเป็นการเร่งให้การทำลายป่าไม้ไม่อาจควบคุมได้มากยิ่งขึ้น หรือการที่พวกเขาตั้งหลักแหล่งในเมืองซึ่งขาดระบบสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน เช่นเดียวกัน ประเทศที่เป็นหน้อย่างท่วมท้น กำลังทำลายมรดกทางธรรมชาติของตน โดยยอมสูญเสียความสมดุลทางสิ่งแวดล้อมที่ไม่อาจเรียกร้องกลับคืนมาได้ เพื่อพัฒนาสินค้าใหม่ๆ สำหรับการส่งออกใน

สถานการณ์เช่นนี้ จะเป็นการผิดพลาดที่เรียกร้องให้คนยากจนเท่านั้นรับผิดชอบต่อผลลบทางสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากการกระทำของพวกเขาเอง ตรงกันข้าม คนยากจนซึ่งได้รับสิทธิในการปกครองโลกเท่าเทียมกับผู้อื่นนั้น จะต้องได้รับความช่วยเหลือให้หาหนทางที่จะหลุดพ้นจากความยากจน สิ่งนี้มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปโครงสร้างอย่างอาจหาญ อีกทั้งให้มีหนทางใหม่ๆ ในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชาติและประเทศต่างๆ

12. แต่ยังมีภัยร้ายแรงซึ่งคุกคามเราอยู่ คือสงครามนั่นเอง โชคไม่ดีที่วิทยาศาสตร์ยุคใหม่นี้มีความสามารถที่จะแปรเปลี่ยนสิ่งแวดล้อมเพื่อความเป็นปรปักษ์กัน การเปลี่ยนแปลงระบบนี้ในระยะยาว อาจจะทำให้เกิดผลกระทบที่คาดคิดไม่ถึงและมีความร้ายแรงมากยิ่งขึ้น แม้ว่าจะมีสัญญาาระหว่างนานาชาติ ซึ่งห้ามการทำสงครามเคมี หรือสงครามเชื้อโรคและชีวภาพก็ตาม ข้อเท็จจริงคือ ยังมีการวิจัยในห้องทดลอง เพื่อพัฒนาอาวุธที่สามารถเปลี่ยนแปลงความสมดุลทางธรรมชาติ

ปัจจุบันนี้ สงครามรูปแบบใดก็ตามในระดับโลก อาจนำไปสู่ความเสียหายทางสิ่งแวดล้อมอย่างที่ไม่อาจคาดคำนวณได้ สงครามในระดับท้องถิ่นหรือระดับภูมิภาค แม้ว่าจะมีขอบเขตจำกัดก็ตาม ไม่เพียงแต่ทำลายชีวิตมนุษย์ และโครงสร้างทางสังคมเท่านั้น ยังทำลายพื้นดิน พืชผล รวมทั้งเป็นพิษต่อดินและน้ำด้วย ผู้ที่รอดชีวิตจากสงครามถูกบีบคั้นให้เริ่มต้นชีวิตใหม่ในเงื่อนไขทางด้านสิ่งแวดล้อมที่ยากลำบาก ซึ่งจะก่อให้เกิดความไม่สงบทางสังคมอย่างรุนแรงต่อไป และจะเป็นผลลบต่อสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น

13. สังคมยุคใหม่นี้ จะหาหนทางแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมไม่พบ หากไม่ *หวนกลับไปย้อนมองวิถีชีวิตของตนอย่างจริงจัง* ในหลายๆ ส่วนของโลก สังคมยังเป็นเหยื่อของความพึงพอใจแบบฉับพลัน และลัทธิบริโภคนิยมในขณะที่ยังคงเพิกเฉยต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสิ่งเหล่านั้น ดังที่ข้าพเจ้าได้กล่าวไว้แล้วว่า ความร้ายแรงของปัญหาสิ่งแวดล้อมนั้น อยู่บนพื้นฐานลึกๆ แห่งวิกฤตการณ์ทางศีลธรรมของมนุษย์หากไม่ให้คุณค่าของตัวมนุษย์และชีวิตมนุษย์แล้ว เราก็จะสูญเสียความสนใจในผู้อื่นและโลกด้วย ความเรียบง่าย การรู้จักความดี และระเบียบวินัย รวมทั้งคุณค่าแห่งการเสียสละ จะต้องเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตประจำวัน มิเช่นนั้น ทุกคนจะต้องทุกข์ยากจากผลลบของนิสัยที่ไม่ระมัดระวังของคนจำนวนน้อย

การศึกษาเพื่อความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องจำเป็นเร่งด่วน ทั้งนี้หมายถึง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและโลก การศึกษานี้ต้องไม่เกิดจากอารมณ์หรือความปรารถนาอันเลื่อนลอยเท่านั้น ต้องไม่มีวัตถุประสงค์ทางด้านอุดมการณ์หรือการเมืองใดๆ มันต้องไม่อยู่บนพื้นฐานของการปฏิเสธโลกสมัยใหม่ หรือความปรารถนาอย่างลมๆ แล้งๆ ที่จะหวนกลับไปสู่

“อดีตอันแสนหวาน” การศึกษาเพื่อความรับผิดชอบที่แท้จริงนั้น ต้องก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวิถีคิดและพฤติกรรมอย่างแท้จริง พระศาสนจักรและองค์กรทางศาสนา องค์กรเอกชนและองค์กรรัฐ ที่จริงก็คือสมาชิกทุกคนของสังคม มีบทบาทชัดเจนในการศึกษา นี้ อย่างไรก็ตาม ผู้ให้การศึกษาคนแรกคือ ครอบครัว ที่ซึ่งลูกๆ เรียนรู้การเคารพเพื่อนบ้านของเขาและมีความรักต่อธรรมชาติ

14. *ที่สุด คุณค่าแห่งความงามของสิ่งสร้างไม่อาจถูกมองข้ามไปได้* การที่เราติดต่อกับธรรมชาติ ก่อให้เกิดพลังแห่งการรื้อฟื้นอย่างลึกซึ้ง การไตร่ตรองถึงความมหัศจรรย์ของธรรมชาติ ก่อให้เกิดสันติสุขและความสงบ พระคัมภีร์กล่าวซ้ำแล้วซ้ำอีก ถึงความดีและความสวยงามของสิ่งสร้าง ซึ่งถูกเรียกให้เทิดเกียรติพระเจ้า (เทียบ *ปฐม 1:4ff; สดด 8:2; 104:1ff; ปชญ 13:3-5; บสร 39:16,33; 43:1,9*) อาจจะเป็นเรื่องที่ยากขึ้น แต่ก็ลึกซึ้งเช่นกัน คือ การไตร่ตรองงานแห่งความเฉลียวฉลาดของมนุษย์ แม้แต่เมืองใหญ่ก็มีความงามในตนเอง ความงดงามที่กระตุ้นให้คนเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อม การวางผังเมืองที่ดี เป็นส่วนสำคัญของการป้องกันสิ่งแวดล้อม และการเคารพต่อแบบแผนธรรมชาติของที่ดิน เป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้สำหรับการพัฒนาที่ดีที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เราไม่สามารถมองข้ามความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษาด้านสุนทรีย์อันดีงามกับการบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมให้สมบูรณ์ไปได้

5. วิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อม เป็นความรับผิดชอบร่วมกัน

15. ทุกวันนี้ วิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องน่าวิตกอย่างใหญ่หลวงจนเราแต่ละคนต้องรับผิดชอบ ดังที่ข้าพเจ้าได้ชี้ให้เห็นแล้วว่า แง่มุมต่างๆ ของวิกฤตการณ์นี้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความพยายามร่วมกัน โดยมุ่งที่จะก่อให้เกิดหน้าที่และพันธกรณีของแต่ละคน แต่ละประชาชาติ รัฐ และชุมชนนานาชาติ เรื่องนี้ไม่เพียงแต่ต้องควบคู่ไปกับความพยายามสร้างสันติภาพที่แท้จริงเท่านั้น แต่ต้องยืนยันและเสริมสร้างความพยายามเหล่านั้นอย่างเป็นทางการด้วย เมื่อวิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้นในบริบทที่กว้างขวางของ *การแสวงหาสันติสุข* ภายในสังคม เราสามารถเข้าใจความสำคัญของการให้ความสนใจต่อสิ่งที่โลกและบรรยากาศกำลังบอกเราได้มากขึ้น กล่าวคือ มีระบบระเบียบในจักรวาลซึ่งจะต้องได้รับการเคารพและมนุษย์ซึ่งได้รับความสามารถที่จะเลือกอย่างเสรีนั้น มีความรับผิดชอบอย่างใหญ่หลวงในการรักษาระบบระเบียบนี้เพื่อความผาสุกของชนรุ่นหลัง ข้าพเจ้าปรารถนาที่จะกล่าวซ้ำว่า *วิกฤตการณ์ทางสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องทางศีลธรรม*

แม้มนุษย์ชายหญิงที่ปราศจากความเชื่อทางศาสนาใดศาสนาหนึ่ง แต่มีความรู้สึกถึงความรับผิดชอบต่อความดีส่วนรวม ก็ยอมรับพันธกรณีของตนที่จะมีส่วนร่วมในการรื้อฟื้นให้เกิดสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ ชายและหญิงที่เชื่อในพระเจ้าพระเจ้าผู้สร้างและผู้ที่มีเอกภาพและระเบียบในโลกนี้ ก็ยิ่งต้องรู้สึกว่าจะได้รับการเรียกร้องให้สนใจปัญหาและหาทางแก้ไข โดยเฉพาะอย่างยิ่งคริสตชน ตระหนักดีว่าความรับผิดชอบของตนต่อสิ่งสร้าง และหน้าที่ของตนต่อธรรมชาติและพระเจ้าผู้สร้าง เป็นส่วนสำคัญของความเชื่อของตน ผลก็คือ พวกเขาสำนึกถึงความร่วมมือระหว่างศาสนาที่เปิดกว้างสำหรับพวกเขาอยู่

16. เพื่อสรุปสารนี้ ข้าพเจ้าขอกล่าวโดยตรงต่อพี่น้องชายและหญิงของข้าพเจ้าในพระศาสนจักรคาทอลิก เพื่อเตือนพวกเขาให้ระลึกถึงพันธกรณีของตนในการเอาใจใส่ต่อสิ่งสร้างทั้งหมด การอุทิศตนของผู้ที่มีความเชื่อต่อการสร้างสรรคสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์แก่คนทุกคน เกิดจากความเชื่อของพวกเขาในพระเจ้าพระเจ้าผู้สร้างโดยตรง จากการยอมรับในผลพวงที่เกิดจากบาปกำเนิดและบาปส่วนตัว และจากความเชื่อว่าพวกเขาได้รับการไถ่กู้โดยพระคริสต์แล้ว การเคารพต่อชีวิตและต่อศักดิ์ศรีของมนุษย์ขยายขอบเขตครอบคลุมไปถึงสิ่งสร้างทั้งหมดด้วย ซึ่งได้รับการเรียกร้องให้ร่วมกับมนุษย์ในการเทิดเกียรติพระเจ้า (เทียบ สดด 148:96)

ในปี 1979 ข้าพเจ้าได้ประกาศยกย่องนักบุญฝรั่งเศส แห่งอัลซีซี ให้เป็นองค์อุปถัมภ์ของผู้ที่ส่งเสริมสิ่งแวดล้อม (เทียบ จดหมายของพระสันตะปาปา เรื่อง *Inter Sanctos*: AAS 71 (1979), 1509f) นักบุญองค์นี้ได้ให้แบบอย่างในการเคารพต่อบูรณภาพสิ่งสร้างอย่างลึกซึ้งแท้จริง ในฐานะที่เป็นเพื่อนของคนยากจน ผู้ซึ่งสิ่งสร้างของพระเจ้าให้ความรักนั้น นักบุญฝรั่งเศส เชื่อเชยสิ่งสร้างทั้งหมด ทั้งสัตว์ พืชพันธุ์ พลังธรรมชาติ แม้กระทั่งดวงอาทิตย์ และดวงจันทร์ ให้เทิดเกียรติพระเจ้า ผู้ยากจนแห่งอัลซีซีได้ให้การเป็นพยานแก่เราว่าเมื่อเรามีสันติกับพระเจ้า เราก็จะอยู่ในฐานะที่ดีกว่าในการอุทิศตนสร้างสรรคสันติสุขกับสิ่งสร้างทั้งหมด ซึ่งไม่อาจแยกขาดจากสันติสุขท่ามกลางประชาชาติทั้งหมดได้

ข้าพเจ้าหวังว่า แรงบันดาลใจของนักบุญฝรั่งเศส จะช่วยเราได้มีความรู้สึกอยู่เสมอใน "ความเป็นพี่น้องกัน" กับสิ่งที่ดีและสวยงาม ซึ่งพระเจ้าได้สร้างขึ้นมา ขอนักบุญเตือนเราให้ระลึกถึงพันธกรณีของเราอย่างจริงจัง ในการเคารพและเอาใจใส่สิ่งสร้างอยู่เสมอ โดยมีแนวทางจากความ เป็นพี่น้องกันที่เหนือกว่าและสูงส่งกว่า ที่มีอยู่ในครอบครัวมนุษยชาติ

จากวาทีก้น 8 ธันวาคม 1989

พระสันตะปาปาจอห์น ปอล ที่ 2